

Bestuurlijke nota
Arbeidsmigranten in Zoetermeer

juni 2025

Rekenkameronderzoek Arbeidsmigranten in Zoetermeer

In oktober 2020 verscheen het [rapport](#) 'Geen tweederangsburgers' van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten onder voorzitterschap van Emile Roemer. Hieruit blijkt dat arbeidsmigranten in Nederland kwetsbaar zijn. Het aanjaagteam heeft op verzoek van het kabinet daarom voorstellen gedaan die de positie van arbeidsmigranten op de korte en (middel)lange termijn kunnen verbeteren. De aanbevelingen richten zich onder andere op een betere beheersing van de uitzendsector, de registratie van arbeidsmigranten, huisvesting, gezondheid en welzijn.

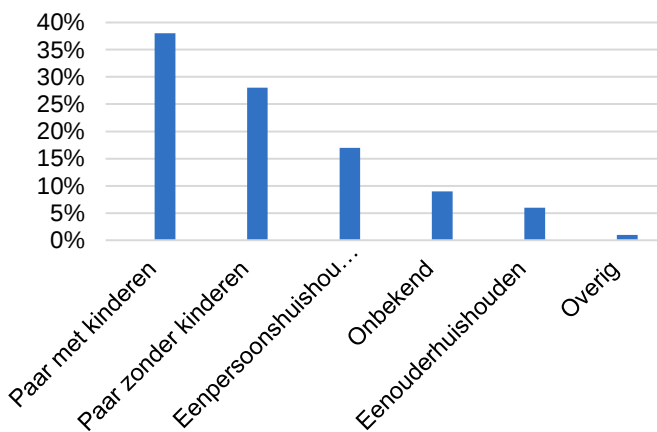
Arbeidsmigranten leven deels onder de radar. De registratie is beperkt. Er zijn mogelijke risico's voor zowel de arbeidsmigranten zelf (die krijgt in het ergste geval te maken met huisvesting en omgangsvormen die ver onder de menselijke maat liggen) als voor de samenleving (ondermijning, sociale samenhang). De Rekenkamer is benieuwd naar de populatiekenmerken van arbeidsmigranten in Zoetermeer en in hoeverre de genoemde problematiek ook in Zoetermeer speelt.

De Rekenkamer heeft daarom de volgende onderzoeksvraag geformuleerd: *Wat is de aard en omvang van arbeidsmigranten in Zoetermeer, hoe gaat de gemeente met deze groep om, welke maatschappelijke effecten zijn toe te schrijven aan arbeidsmigranten en wat is de informatiepositie van de raad?*

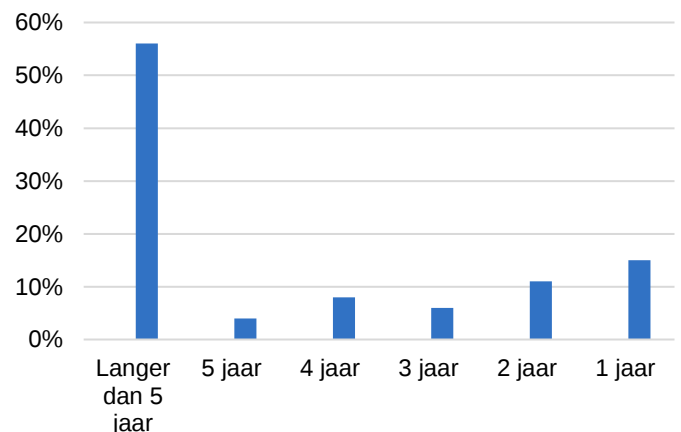
Samengevat is het antwoord op deze vraag dat er in Zoetermeer bovengemiddeld veel gezinnen wonen die al relatief lang in de gemeente verblijven. Dat betekent dat zij, hoewel als arbeidsmigrant naar Zoetermeer gekomen, inmiddels beschouwd kunnen worden als inwoner. Het beleid zou zich wat de Rekenkamer betreft daarom vooral moeten richten op integratie. Uit dit onderzoek blijkt niet dat arbeidsmigranten in de gemeente overlast veroorzaken. Wel kunnen zij te maken krijgen met woonfraude en heeft de registratie van arbeidsmigranten verbetering. Dat laatste is echter een landelijk op te lossen probleem. Met dit onderzoek verwacht de Rekenkamer dat de informatiepositie van de raad aanmerkelijk is verbeterd en dat het onderzoek kan bijdragen aan een inhoudelijk gesprek over de aard en positie van arbeidsmigranten in Zoetermeer. Zodoende kan de raad, indien zij met het thema aan de slag wenst te gaan, gefundeerde keuzes maken.

Onderstaand ter illustratie de samenstelling en verblijfsduur van arbeidsmigranten die in de BPR van Zoetermeer staan geregistreerd.

Samenstelling van BRP-geregistreerde huishoudens van arbeidsmigranten in Zoetermeer, 2023

Verblijfsduur van BRP-geregistreerde arbeidsmigranten uit aankomstjaar 2017 in Zoetermeer, 2023

Conclusies

1. De populatie woonachtige en geregistreerde arbeidsmigranten in Zoetermeer is relatief klein vergeleken met soortgelijke gemeenten¹. De gemeente Zoetermeer onderscheidt zich doordat hier relatief veel arbeidsmigranten in gezinnen verblijven en die langer dan vijf jaar in de gemeente verblijven. Dit is een indicatie dat arbeidsmigranten in Zoetermeer meer dan op andere plekken blijvende inwoners van de stad zijn. Ze betalen belastingen, brengen hun kinderen naar school, enzovoorts. Dit rekenkameronderzoek kan overigens geen uitspraken doen over de mate waarin arbeidsmigranten participeren in de samenleving.

De verdeling van arbeidsmigranten over herkomstlanden en arbeidsmarktsectoren reflecteert in grote lijnen de landelijke patronen. Dat betekent veel Oost-Europeanen, die werken in uitzendbanen.

2. De gemeente Zoetermeer heeft op de meeste beleidsterreinen geen specifieke aandacht of regelingen voor hier woonachtige arbeidsmigranten². In navolging van de landelijke aandacht voor dit thema en de commissie Roemer komt daar nu verandering in. In een [beleidsdocument](#) rondom het BRP werd in begin 2025 al expliciet stilgestaan bij de registratie van arbeidsmigranten. Daarnaast is intern binnen de gemeente een beleidsstuk rondom wonen in ontwikkeling, meer specifiek gericht op woonfraude (betreft de definitie van woonfraude, hoe ver deze reikt en wat de consequenties ervan zijn). Ten slotte zet de arbeidsmarktregio een WIN-punt³ op om arbeidsmigranten beter te informeren. Zoetermeer volgt hiermee de mogelijkheden die het momentum van landelijke ontwikkelingen bieden, maar is geen koploper op dit onderwerp.
3. Zoetermeer heeft maar beperkt last van dakloosheidsproblematiek die in grote steden vaak wordt geassocieerd met arbeidsmigranten. Dat komt mede omdat Den Haag als centrumgemeente verantwoordelijk is voor de maatschappelijke opvang.

De gemeentelijke werkgroep die zich met woonfraude bezighoudt, komt bij controles (met name op leegstaande woningen) met enige regelmaat ongeregistreerde arbeidsmigranten tegen. Daarnaast is er soms wel sprake van overlast door overvolle woningen. Het hiervoor genoemde beleidsstuk ten aanzien van woonfraude (dat overigens een breder maatschappelijk probleem is dat zich niet beperkt tot arbeidsmigranten), adresseert mede deze gevallen.

4. Raadsleden zijn zich bewust van de landelijke ontwikkelingen rondom arbeidsmigratie, maar hebben nog beperkte kennis van de situatie in de eigen gemeente. Ze zoeken met name houvast rondom de sociaaleconomische kansen en uitdagingen die arbeidsmigranten bieden in de gemeente. Onderzoeken zoals deze vormen hierin een eerste stap.

Aanbevelingen

Aan de raad en het college

1. Aangezien veel arbeidsmigranten langdurig in Zoetermeer verblijven en hier een (gezins)leven opbouwen, is het zinvol om beleid te ontwikkelen dat hen ondersteunt in integratie, huisvesting en toegang tot voorzieningen, vergelijkbaar met andere inwoners.

---

¹ De registratie van arbeidsmigranten is complex, zodat de cijfers beperkt betrouwbaar zijn; wat niet wordt geregistreerd, kan immers niet worden onderzocht.

² In dit onderzoek bleek ook dat dit onderwerp niet is belegd in de portefeuillevverdeling van het college.

³ Work In NL-punt; een initiatief van het Ministerie van SZW. Deze informatiepunten zijn bedoeld om arbeidsmigranten in hun eigen taal van informatie te voorzien over rechten, plichten, en voorzieningen binnen Nederland.

Gelet op de verblijfsduur ligt integratiebeleid meer voor de hand dan (beleid gericht op) tijdelijke ondersteuning.

2. Raadsleden hebben behoefte aan meer inzicht in de lokale situatie. Jaarlijkse monitoring, regelmatige rapportages en contactmomenten zoals werkbezoeken of een ronde-tafel-gesprek met betrokken partijen (inclusief arbeidsmigranten zelf) kunnen helpen om beter geïnformeerd te raken en beter onderbouwde besluiten te nemen.

Aan het college

3. De gemeente staat nog aan het begin van haar beleidsvorming. De Rekenkamer beveelt aan om naast registratie en wonen ook andere domeinen zoals onderwijs, zorg en participatie in het beleid te betrekken. Omdat bovengemiddeld veel arbeidsmigranten vergelijkbaar zijn met andere inwoners, kan een geïntegreerde aanpak logisch zijn, mits er ruimte is voor maatwerk. Aangezien uit dit onderzoek blijkt dat veel arbeidsmigranten al langere tijd in Zoetermeer wonen, is het van belang tempo te maken met het maken van beleid.
4. Zoetermeer volgt nu vooral landelijke ontwikkelingen, maar kan overwegen om zelf actiever te worden. Er is momenteel weinig maatschappelijke problematiek, zodat de gemeente nu weloverwogen een keuze kan maken welke rol zij wil pakken: een voortrekkersrol nemen (met eigen initiatieven) of een meer afwachtende rol (landelijke ontwikkelingen blijven volgen). Een intensivering van de aanpak rondom registratie van arbeidsmigranten en handhaving van woonfraude zou, gelet op de mogelijke maatschappelijke gevolgen als dit niet wordt aangepakt, op zijn plaats zijn. Kiest de gemeente voor de tweede optie, dan kan het gebeuren dat de gemeente acuut moet handelen in het geval zich toch problemen voordoen.
5. Het opzetten van een WIN-punt is een goede stap. Aanvullend kan de gemeente investeren in meertalige communicatie en toegankelijke informatie over rechten, plichten en voorzieningen. Zo kan de gemeente de participatie van arbeidsmigranten bevorderen.